

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет/інститут філології

Кафедра слов'янських мов

**СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціолінгвістичні знання як засіб до безпеки функціонування держави**

Освітня програма «»

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність

Галузь знань

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціолінгвістика та основи мовної політики України
Викладач (-і)	к.ф.н. Пелехата Олена Миколаївна
Контактний телефон викладача	050-984-19-86
Е-mail викладача	olena.pelekhata@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
Дисципліна « <u>Соціолінгвістичні знання як засіб до безпеки функціонування держави</u> » складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено опанування способів соціолінгвістичного аналізу для опису мовної ситуації в державі, отримання статистичних даних для проведення системного аналізу і передбачення впливу на безпекові визначники політичної стабільності України.	
3. Мета та цілі курсу	
Курс « <u>Соціолінгвістичні знання як засіб до безпеки функціонування держави</u> » має на меті озброїти майбутніх філологів, істориків, політологів, правників зі знаннями про: 1) методи, що використовуються при соціолінгвістичних дослідженнях	
4. Результати навчання (компетентності)	
Після успішного вивчення курсу « <u>Соціолінгвістичні знання як засіб до безпеки функціонування держави</u> » студенти вмітимуть: - займає важливе місце у системі загальної підготовки майбутніх бакалаврів, є вибіркоким у вивченні дисциплін суспільного та гуманітарного спрямування. Цей курс закладає основи теоретичних знань, сприяє поглибленому вивченню соціальної природи мови, свідомому засвоєнню інших безпекових засад формування свідомості громадянина України. Метою навчальної дисципліни є ознайомлення майбутніх спеціалістів із основними поняттями та термінами соціальної лінгвістики. Значна увага приділяється українській мові як державній мові України. Соціолінгвістика безпосередньо звернена до проблем спілкування – спілкування міжособистісного, спілкування в мікро- і макросоціальних групах,	

спілкування у різних мовних колективів, тому програма курсу включає ряд питань, пов'язаних із соціальною та мовленнєвою поведінкою мовців

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
Лекції				12	
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні				18	
самостійна робота				52	
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / Вибірковий	
				Вибірковий	
Тематика курсу (лекції)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Соціолінгвістика як наука і навчальна дисципліна. Предмет соціолінгвістики. Проблематика сучасної соціолінгвістики. Завдання соціолінгвістичн их досліджень мовної ситуації України.	Лекція		опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год.		згідно 3 розкладом протягом навчального семестру

<p>Тема 2. Проблематика та методологія оціолінгвістики .Проблеми соціолінгвістик и.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
<p>Тема 3. Безпека держави Україна та соціолінгвістичні знання.</p>	<p>Лекція/ практичне заняття</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 6 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>

<p>Тема 4. З історії розвитку зарубіжної та слов'янської соціолінгвістики. Проблеми й перспективи досліджень сучасної української соціолінгвістики</p>	<p>Лекція</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
--	---------------	-------------	--	--	---

Тема 5. Мовна політика та мовне будівництво.	Лекція	1-16	опрацювати відповідні наукові джерела, год. 2		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 6. Мовна політика України та мовна поведінка особистості.	Лекція	1-16	опрацювати відповідні наукові джерела, год. 1		згідно з розкладом протягом навчального семестру

Тематика курсу (практичні заняття)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Течії та напрями соціолінгвістичних досліджень, їх історія	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 2. З історії розвитку зарубіжної та української соціолінгвістики	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру

Тема 3. Методи дослідження соціолінгвістики. Статистичний аналіз населення та вибору мови і релігії.	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год.	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 4. Закон про функціонування української мови як державної	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 5. Мова національної меншості. Безпекові засади мовної політики держави.	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 6. Поняття вігальності мови.	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 7. Формування анкети, анкетування серед студентів щодо стереотипів.	Практичне заняття /	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом

					навчального семестру
Тема 8. Видатні українські соціолінгвісти. Золота колекція.	Практичне заняття /	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год.		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 9. Підсумкове заняття	Контроль на робота	1-16	2 год	Макс. 30 б.	Протягом навчального семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 30 балів за роботу на практичних заняттях, 30 балів за контрольну роботу, 40 балів за самостійну роботу (презентації)				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань. Комплексна підсумкова робота охоплює такі завдання: 1) тестові завдання на знання теоретичного матеріалу; 2) відкриті запитання щодо опису історії становлення української та світової соціолінгвістики у рамках соціолінгвістичні знання та безпека держави.				
Практичні заняття	- перегляд фільмів, театральних вистав, репродукцій та виконання завдань до них;				

	<ul style="list-style-type: none"> - прослуховування польських пісень та виконання завдань до них; - написання коротких письмових робіт щодо переглянутих культурних об'єктів; - підготовка конспектів уроків з використанням елементів культури та соціокультури; - вивчення лексики субкультур, молоді, учнів; - інсценізація польських звичаїв та традицій та ін.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.
7. Політика курсу	
<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2.</p> <p>Згідно зі статтею 58 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічні працівники ЗВО зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у ЗВО, дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у ЗВО, самостійність, ініціативу, творчі здібності; дотримуватися законів України, статуту та Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf)</p>	
8. Рекомендована література	

1. Соціолінгвістика та основи мовної політики : навчальний посібник / О.М. Олексюк, Н.І. Василькова. – Миколаїв : Ілліон, 2014. – 264 с.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 281 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2000. – 236 с.
4. Брицин В. М. Соціолінгвістика / В. М. Брицин // Українська мова. Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – С. 583–584.
5. Кісь Роман. Мова, думка і культурна реальність [Текст] : від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму / Р. Кісь. – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.
6. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір / Лариса Масенко. – К. : КМ Академія, 2004. – 163 с.
7. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциту / [За ред. Л. Масенко]. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 399 с.
8. Українська мова. Енциклопедія. – К. : Вид-во Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 2000. – С. 122.
9. Ф. де Сосюр. Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр /

[переклад А. Корнійчука, К. Тищенко]. – К. : Основи, 1998. – 324 с.

10. Черемська О. С. Материнська мова – основа духовності нації / О. С. Черемська // Науковий вісник №11. Серія: Філософія. – Харків :ХДПУ, 2000. – Вип. 5. – С. 56–60.
11. Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму / Н. П. Шумарова . – К. : Видавничий центр КДЛУ 2000. – 283 с.
12. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
13. Ставицька Леся. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти / Леся Ставицька // Дивослово. – 2001. – № 11. – С. 13–16.
14. Ставицька Л. О. Проблеми вивчення жаргонної лексики:соціолінгвістичний аспект / Л. О. Ставицька // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 55–68.
15. Закон України Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 30, ст.259*)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text> [dostęp: 29.12.2021].
16. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) {Закон визнано таким, що відповідає *Конституції України* (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № [I-п/2021 від 14.07.2021](#)} Стаття 21. Державна мова у сфері освіти
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [dostęp: 29.12.2021].
17. [М.Зелінська, 2018, Комуникативна компетенція молодих носіїв польської мови західних областей України, Дрогобич.](#)
18. [В. Кубійович, 1983, Етнічні групи південно-західної України \(Галичини\) на 1.1. 1939, Wiesbaden.](#)
19. [Р. Лозинський, 2011, Етнічний склад населення Івано-Франківська у другій половині ХХст. \(історико-географічний аналіз\). Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка, Серія: Географія, 39, с.231-](#)

Викладач - Олена ПЕЛЕХАТА

